

Huisarts en Wetenschap

www.henw.org

Redactie

Dr. H.C.P.M. van Weert, hoofdredacteur
 Dr. L.E. Bröker
 Dr. J.W.L. Cals
 Dr. H.C.A.M. van Rijswijk
 Dr. H.J. Schers
 Dr. W.E.M. Spinnewijn
 Prof. Dr. Th.J.M. Verheij
 Dr. J.C. van der Wouden

Redactiesecretariaat

H. Helsloot, M.N. Oosterom,
 A. Stalenhoef, S.H. Umans
 Postbus 3231, 3502 GE Utrecht
 T (030) 282 35 50 F (030) 282 35 01
 E-mail redactie@nhg.org

Basisvormgeving

Helfrich ontwerp bureau, Deventer

Nederlands Huisartsen Genootschap

Mercatorlaan 1200, 3528 BL Utrecht
 Postbus 3231, 3502 GE Utrecht
 T (030) 282 35 00, F (030) 282 35 01

Uitgeverij/advertentie-exploitatie

Bohn Stafleu van Loghum, onderdeel van Springer Uitgeverij.
 Postbus 246, 3990 GA Houten
 Hafize Guven-Onder (030) 638 39 75, h.guven@bsl.nl
 Paul Bakker (030) 638 39 28, paul.bakker@bsl.nl
 Advertenties behoeven de goedkeuring van de redactiecommissie.
 Inzenden aan de uitgeverij, media.marketing@bsl.nl

Abonnementenadministratie

Klantenservice Bohn Stafleu van Loghum
 Postbus 246, 3990 GA Houten
 T (030) 638 37 36, F (030) 638 39 99
 Voor informatie en bestellingen raadpleeg
 www.bsl.nl

Nieuwe abonnementen

Abonnementen kunnen op ieder gewenst moment worden aangegaan en worden stilzwijgend met telkens een jaar verlengd tot wederopzegging. Een abonnement wordt eenmaal per jaar bij vooruitfacturering voor het aankomende jaar berekend. Een studentenabonnement loopt gelijk met het studiejaar, van 1 september t/m 31 augustus, en wordt stilzwijgend met telkens 1 jaar verlengd tot wederopzegging. Een studentenabonnement heeft een maximale looptijd van 2 jaar en wordt dan automatisch omgezet in een regulier abonnement. Bij wijziging van de tenaamstelling en/of het adres verzoeken wij u de adreswijziging met de gewijzigde gegevens op te sturen naar Bohn Stafleu van Loghum. Beëindiging van het abonnement kan uitsluitend schriftelijk en dient uiterlijk 2 maanden voor afloop van het lopende abonnementsjaar te zijn ontvangen.

Abonnementsprijzen

Jaarabonnement (incl. verzend- & administratiekosten)
 particulieren: € 157,-
 studenten: € 78,50
 losse nummers: € 17,25
 jaarabonnement online: € 125,-
 jaarabonnement online + folie: € 172,50
 Prijswijzigingen voorbehouden
 Voor buitenlandse abonnees geldt een toeslag op deze prijzen. Niet hiervoor genoemde prijzen op aanvraag of via www.bsl.nl.

Levering en diensten geschieden volgens de voorwaarden van Springer Uitgeverij, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Utrecht onder dossiernr. 32107635 op 1 januari 2008. De voorwaarden zijn in te zien op www.bsl.nl, of worden de koper op diens verzoek toegezonden.

ISSN 0018-7070

De redactie werkt volgens een redactiestatuut dat de onafhankelijkheid van de redactie waarborgt. De NHG-Standaarden en het NHG-nieuws vallen onder de verantwoordelijkheid van het NHG. De artikelen uit H&W zijn voor NHG-leden, abonnees van de online-editie van H&W en abonnees van de gecombineerde folio/online-editie van H&W ook toegankelijk via de vakbibliotheek van Bohn Stafleu van Loghum: www.h&w.bsl.nl.

Een beeld zegt meer dan 1000 woorden

De toepassing van technologie is gemeengoed geworden. We kunnen niet meer zonder televisie, (mobiele) telefoon en internet. In de geneeskunde verloopt dit proces wat langzamer. Natuurlijk, er bestaan hoogstandjes. Zo was ik laatst getuige van een operatie die plaatsvond in Japan, maar werd uitgevoerd door een chirurg in het AMC. Hij bediende robotarmen op afstand. Fascinerend. De toepassing van moderne technologie in de dagelijkse praktijk gaat echter minder snel. We telefoneren, e-mailen en gebruiken allemaal een EMD, maar daarmee houdt het wel zo'n beetje op. Wie begeleidt zijn patiënten met chronische ziekten als hartfalen, diabetes of COPD inmiddels (deels) op afstand? Wie gebruikt visueel materiaal om te overleggen met de tweede lijn? Wie maakt de afspraken met een specialist voor zijn patiënten rechtstreeks via een elektronische agenda? De technologie is er, maar we gebruiken deze niet of nauwelijks. Dat komt, denk ik, omdat de interface tussen technologie en gebruiker niet optimaal is. We moeten er veel voor regelen en we moeten onze routines aanpassen. En dat staat succesvolle introductie in de weg, zo weten we uit implementatieonderzoek.

Tele

Telemedicine kan op allerlei gebieden een rol spelen. Huisartsen kennen de techniek inmiddels uit de cardiologie (doorsturen van een ECG) en de oogheelkunde (fundusfoto's), maar teledermatologie loopt hierin voorop. Dermatologie is een visueel vak bij uitstek en leent zich daarom goed voor teletoeepassingen. De voordelen zijn duidelijk: snelheid en efficiëntie, de hulpverlener kan kiezen wanneer hij de vereiste werkzaamheden uitvoert en patiënten hebben geen lange reis- en wachttijden. De verzekeraars kennen hiervoor dan ook een apart tarief. Teledermatologie is echter nooit echt geëvalueerd in Nederland. Daarom is het goed dat het onderzoek van Eminović in deze H&W antwoord geeft op de vraag wat teledermatologie nu precies oplevert: ongeveer 20% minder verwijzingen naar

de dermatoloog en in de praktijk mogelijk iets meer. Misschien is er wel sprake van een leereffect bij huisartsen. Ook gepigmenteerde huidafwijkingen waren onderdeel van dit onderzoek. Hiervan denken we inmiddels te weten dat die wat minder geschikt zijn voor teledermatologische consultatie. Ook kunnen we niet uitsluiten dat de huisartsen selectief hebben geïncludeerd. We weten echter niet in welke richting die selectie plaatsvond. Dat patiënten niet minder tevreden waren dan na een live consult bij de dermatoloog is echter bemoedigend.

Het vervolg

Een ander groot voordeel van de 'elektronische verwijzing' is dat veel patiënten snel kunnen worden geholpen. Huisartsen blijven op deze manier ook nadrukkelijk de hoofdbehandelaar. Teledermatologie lijkt een vaste plaats te krijgen in de huisartsenpraktijk: zo'n 3000 huisartsen maken hiervan gebruik en de faciliteiten worden mogelijk uitgebreid. Om de huisartsenkant van deze techniek te stimuleren drukken we in deze H&W tips af om de kwaliteit van de foto's te optimaliseren. U heeft er geen bijzondere apparatuur voor nodig en met een paar eenvoudige handelingen bent u in staat een goede foto te produceren.

Of teledermatologie een plaats krijgt in uw praktijk beslist u natuurlijk zelf. De 'interface' lijkt hier niet meer het grootste probleem. Voor H&W zou het weleens een onverwacht voordeel kunnen hebben. We houden ons aanbevolen voor klinische lessen met illustraties. Wij zijn daar klaar voor, maar vergeet niet de patiënt om toestemming te vragen.

Henk van Weert

Rubrieken in dit nummer

Huisartsenzorg in cijfers	73
Column	115
Spreekuur!	116
Kennistoets	118
POEM	119
PEARLS	120
Boeken	121